

Boende för äldre och ett tillgängligare samhälle för alla

Innehållsförteckning:

Inledning

Vad karaktäriserar särskilda boenden för äldre och vad menas med goda bostäder i särskilda boendeformer

Att tänka på vid ny- eller ombyggnad av särskilda boendeformer för äldre

Den egna lägenheten

Gemensamma utrymmen

Ett tillgängligare samhälle för alla

Statligt investeringsstöd till äldreboendestäder

Regelverk

Bostäder för äldre och ett tillgängligare samhälle för alla.

Inledning

Regeringen vill komma tillrätta med bristen på bostäder för äldre och återskapa trygghet och mer av valmöjligheter och anser att efter år av neddragningar måste utvecklingen vändas. Enligt regeringen har 18 300 platser i särskilt boende försvunnit de senaste åren. För bostäder i särskilda boendeformer för äldre har regeringen bl.a. infört ett investeringsstöd. Under åren 2007 - 2011 har avsatts sammanlagt 2,5 miljarder kronor för att stödja byggande av anpassade bostäder i särskilda boendeformer för äldre.

Kommunerna har ett ansvar enligt bostadsförsörjningslagen att se till att det finns goda bostäder till alla i kommunen. Det är angeläget att varje kommunledning ser till att samverkan mellan berörda förvaltningar fungerar och att kommunernas övergripande bostadsplanering uttryckligen beaktar behoven hos de äldre och hos personer med funktionsnedsättning.

Det är vidare också viktigt att alla som är på väg att nå pensionsåldern, också de som redan är där, funderar igenom och planerar för hur de ska bo på äldre dar. Den enskilde har ett ansvar för att tänka igenom vilka förändringar som behövs för att hemmet ska fungera även i framtiden.

Social- och jämställdhetsenheten på Länsstyrelsen skall verka bl.a. för att kommunerna planerar för att tillgodose äldre människors behov av goda bostäder i särskilda boendeformer. Social- och jämställdhetsenheten utfärdar även tillstånd till enskilda för att yrkesmässigt driva särskilda boendeformer för äldre. Enheten utövar även tillsyn, såväl över kommunal som enskilt bedriven verksamhet.

Plan- och bostadsenheten på Länsstyrelsen lämnar statligt investeringsstöd för både ny- och ombyggnad. En förutsättning är att det blir nytillskott av särskilda boenden för äldre. Plan- och bostadsenheten har också ett tillsynsansvar enligt plan- och bygglagen över kommunernas arbete kring lagen om enkelt avhjälpna hinder på befintliga allmänna platser och till publika lokaler.

I Länsstyrelsens arbete med att lämna statligt investeringsstöd och utfärda tillstånd har vi upplevt ett behov av att definiera vad vi gemensamt karaktäriserar som en god bostad i en särskild boendeform för äldre. För att uppnå det goda boendet måste bostaden fysiskt utformas på ett lämpligt sätt. Med enkelt avhjälpna hinder i en miljö som är tillgänglig och användbar för personer med funktionsnedsättning får vi också en miljö som är bättre även för andra. Ju tillgängligare och användbarare miljön är desto färre är alltså funktionshindrade. För att i möjligaste mån beskriva och försöka kvantifiera detta har rapporten framställts.

Det är angeläget att vi tidigt får kontakt med sökanden under projekteringsstadiet så att de sökande ej går miste om tillstånd till verksamheten eller statligt investeringsstöd till ny- eller ombyggnaden av särskilda boendeformer för äldre. Plan- och bygglagen (PBL), Boverkets byggregler (BBR) och ändringsråd (BÄR) och Arbetsmiljölagen ska tillämpas. Vid prövning ställs krav på utformning, krav på funktion samt krav på tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

Det är vår förhoppning att denna rapport kan bidra till

- ett ökat kunskapsunderlag om det statliga stödet när det gäller ny- och ombyggnad av särskilda boendeformer för äldre,
- att underlaget kan bidra till en fördjupad diskussion om bostadsförsörjningen,
- ett ökat byggande av särskilda boendeformer och
- ett tillgängligare samhälle genom enkelt avhjälpna hinder

Särskilt boende för äldre

För en del personer med stort behov av vård och omsorg behövs alternativ till vanliga enskilda bostäder. Personer i sådana livssituationer behöver ofta hjälp och stöd till ett meningsfullt vardagsliv och till ett socialt liv i gemenskap med andra. Vård och omsorg bör inordnas och ingå som nödvändiga, vardagliga inslag och ges efter den enskildes behov och med respekt för den enskildes självbestämmande och integritet. God kunskap om de speciella behov hos just den grupp som bostadsenheten är avsedd för är nödvändig vid programskrivning, projektering och byggande. Personer med erfarenhet och kunskap om just dessa behov, t.ex. personal och från organisationer som representerar äldre män och kvinnor eller kvinnor och män med en funktionsnedsättning, bör därför konsulteras i framför allt programskrivningen.

Vad karaktäriserar goda bostäder i särskilda boenden för äldre

Byggnadens skala och rumshöjder ska vara densamma som för vanliga bostäder. Självklart ska krav på säkerhet vid användning, tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga, brandsäkerhet och utrymningsvägar tillgodoses. Exempel på nedsatt rörelseförmåga är nedsatt funktion i armar, händer, bål och ben liksom balans. Exempel på nedsatt orienteringsförmåga är nedsatt syn, hörsel eller kognitiv förmåga (utvecklingsstörning, hjärnskada eller en demenssjukdom).

För att rätt kunna inse vikten av gott utformade bostäder för äldre får man beakta att den som bor i lägenheten tillbringar nästan all sin tid där. En bostad vackert och väl utformad, där alla sinnena fått spelrum, ger generella kvaliteter och troligen också en längre användbarhet, eftersom samhället hela tiden förändras måste även det man bygger idag vara möjligt att användas på flera olika sätt.

Hemkänsla, identitet, trivsel, intressegemenskap och möjlighet till informella kontakter är kvaliteter som traditionellt är knutna till hemmiljön. Dessa kvaliteter gäller även bostäder för äldre. Utformningen av bostäderna i den särskilda boendeformen för äldre ger ramar, begränsningar och möjligheter för hur gott boendet kan bli. Vid bedömningen ska dessa generella kvalitetskriterier vara utgångspunkter, men det är nog inte helt fel att ställa sig frågan, kan du tänka dig att din mamma skulle bo där, eller kan du tänka dig att bo där själv, eller några andra personer i din omgivning när den tiden kommer?

För personer med en demenssjukdom försämras kraftigt möjligheten att orientera sig i en boendemiljö som har likheter med en traditionell institutionsmiljö. Lika besvärligt är det med otydliga rumsfunktioner. Dagrum som inte påminner om vardagsrum, matsalar som ser ut som serveringar mera än matrum etc. Det är viktigt för den enskilde att känna sig hemma.

I t.ex. ett gruppboende för personer med en demenssjukdom bör bostäderna även medge vård till livets slut. Hjälpbehovet är då mycket stort och skrymmande hjälpmedel kan vara nödvändiga. Den generella bostadslösningen som passar alla finns inte. Personer i helt skilda livssituationer ska heller inte bo i samma bostadsenhet.

Att tänka på vid ny- eller ombyggnad av särskilda boenden för äldre

Generella krav

Helheten

- Omgivningen bör vara välplanerad, stimulerande och händelserik med förutsättningar för goda grannkontakter.
- Hög grad av tillgänglighet i närliggande omgivning, entré, trapphus, hiss m.m. är viktigt. Hissens mått ska medge bårtransport.
- Bostadsenheten integreras i vanliga bostadshus/vanlig bebyggelse. Flera enheter bör inte placeras i direkt anslutning till varandra. Bostadsenheten ska uppfattas som en bostad bland andra bostäder.
- Institutionskaraktär bör dessutom undvikas bl.a. genom:
 - Småskalighet med avseende på antal boende per enhet.
 - Utformning som ansluter till ortens bostadstradition.
 - Variation så att rum har olika karaktär och kan kännas igen och självklart benämnas efter sitt ändamål som ex. sovrum kök etc. – precis som i andra bostäder.
 - Lämplig avvägning mellan enskilda lägenheter och gemensamma utrymmen.
- Det ska vara lätt att överblicka och att orientera sig i bostadsenheten som helhet och i de enskilda lägenheterna. Dagsljus, genomblickbarhet och goda samband mellan tydliga rum påverkar detta – som i andra bostäder.
- Lätt tillgänglig, fredad uteplats med både sol och skugga bör finnas.
- Kunskapen om färgernas betydelse för personer med en synskada eller med en demenssjukdom ska tas tillvara vid planeringen.

Rymlighet

- Bostäderna ska som minimum uppfylla måttkraven i Svensk Standard. I många fall behövs större utrymme. T.ex. äldreboenden bör dimensioneras så att det är möjligt att använda eldriven rullstol för begränsad utomhusanvändning och manuell rullstol manövrerad av hjälpare. Utrymme för hjälpare behövs bl.a. i hygienrum och vid säng. Ibland behövs även möjlighet till förflyttning med duschvagn eller säng, vilket bl.a. påverkar passagebredder.

Lämpliga dimensionerade mått

- När det gäller dimensionerande mått som är lämpliga med hänsyn till tillgänglighet i rum, hänvisas via BBR, avsnitt 3:221, till Svensk standard SS 91 42 21:206. I standarden anges som Normalnivå de mått som behövs för tillgänglighet och användbarhet i bostäder där en manuell eller liten eldriven rullstol ska kunna användas. En kompletterande nivå, så kallad Höjd nivå, med mått utöver Normalnivå har förts in i syfte att förbättra tillgängligheten när sådana behov finns. Höjd nivå förbättrar exempelvis arbetsmiljön för vårdpersonal. Som Sänkt nivå anges de minsta mått som kan tillämpas vid bostadsprojektering i övrigt.
- För att uppfylla samhällets krav räcker det för bostäder att uppfylla normalnivån. OBS! För att få investeringsstödet för ny- eller ombyggnad som innebär nytillskott av äldreboendestäder, krävs att Arbetsmiljöverkets krav uppfylls på att omvårdnadsarbete kan utföras i enlighet med de krav som ställs i arbetsmiljölagen.

Den egna lägenheten

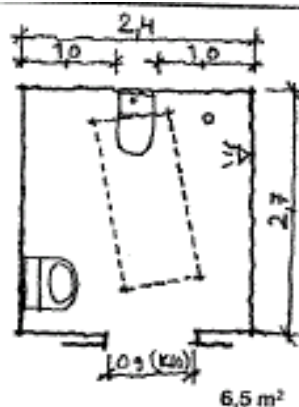
Den egna lägenheten är den äldres egna revir. Lägenheten ska dock stå i direkt kontakt med de gemensamma utrymmena. I lägenheten ska ges möjlighet för sömn, vila, förvaring, umgänge med de närmaste, enklare måltider, hygien och andra vardagliga aktiviteter. Ett omfattande vård- och omsorgsarbete och ett eventuellt behov av att använda rullstol och rullator ställer stora krav på genomtänkta rumsformer och passager. Duschvagn och personlift ska smidigt kunna flyttas från säng till hygienrum. Även som sängliggande måste man kunna behålla känslan av den egna bostaden. Man ska från sängen kunna överblicka lägenhetens entré, det kan upplevas som viktigt för den äldre. De egna möblerna och fotografier, tavlor etc. är viktiga för att göra den egna lägenheten personlig och förstärka den egna identiteten. Belysning, strömbrytare och eluttag ska placeras så att de ger rätt ljus respektive är lätt åtkomliga för den enskilde.

Lägenheten ska vara enkel och lättöverskådlig, innehålla entréhall, ett rejält rum, eventuellt med sovalkov, egen toalett med dusch samt garderober. Bostäder avsedda för personer med en demenssjukdom behöver inte ha inredning och utrustning för matlagning i de enskilda lägenheterna. I sådana fall ska dock nödvändiga installationer för detta vara förberedda. Rummet ska vara ljust, gärna med (vacker) utsikt. Färgsättningen är särskilt viktig för personer med en synnedsättning eller en demenssjukdom. Hygienrummet ska placeras så att det är lätt att nå för den enskilde. Det ska också utformas så att det blir en bra arbetsplats för personal.

Hygienutrymmet är det utrymme som oftast medför problem för personer med rullstol. Hur stort rummet behöver vara beror bl.a. på typ av rullstol, var dörren i rummet sitter, hur förflyttning sker mellan rullstol och toalettstol osv. Dimensionerande vändmått som är lämpligt vid bedömning av tillgängligheten och användbarheten för en inomhusrullstol är en cirkel med diametern 1,30 meter. Vilken yta som behövs i hygienrummet beror på för vem och för vilka livssituationer boendeenheten är avsedd. En noggrann analys av utrymmesbehovet bör göras. Rummet bör som regel inte vara mindre än 2,20 x 2,20 m. Rum med måtten 2,20 x 2,40 har i någon kommun bedömts fungera bra i äldreboenden och ge viss möjlighet att använda duschvagn. Ett bättre mått om duschvagn ska användas är 2,40 x 2,70 m. vilket också enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter är de mått som fungerar inom begreppet god arbetsmiljö för vårdpersonal.

Hygienrum 1

- Exempel på hygienrum som fungerar med 199x77 cm duschvagn (andra mått finns)
- 0,9 m fritt i dörröppningen (karmyttermått 10) förutsätter att vagnen kan dras ut rakt
- Lång duschslang
- Minimal golvlutning, helst < 1:50

Gemensamma utrymmen

I ett äldreboende bör de gemensamma lokalerna prioriteras och utformas med särskilt stor omsorg. Då bör följande övervägas och uppfyllas i äldreboendet:

- De gemensamma rummen är en del av bostaden och bör utformas för vardagens gemenskap och praktiska sysslor. Ett rejält kök behövs med bra arbetsytor, matplats, vardagsrum, samvarorum och tvättstuga och plats för klädvård och hobby behövs liksom förråd.
- Gemensamma utrymmen ska vara dagsljusbelysta. Med hänsyn till personer med syn- eller hörselnedsättning eller en demenssjukdom bör stor omsorg ägnas utformningen av belysning, färgsättning och ljudmiljö. Atmosfären och stämningen ska vara lugn och harmonisk. Utrymmena bör ligga fredad från störande buller och trafik.
- Man ska kunna se de gemensamma rummen när man öppnar sin lägenhetsdörr. Det innebär att antalet lägenheter som kan ligga runt de gemensamma utrymmena är begränsade till antalet. Ett gott exempel på en sådan utformning är de två gruppboendena vid Östangård i Älvkarleby kommun. I en liten grupp har man dessutom lättare att lära känna varandra och hitta bra former för samarbete. Personalen kan ges den överblick som deras arbete kräver.
- Eftersom de flesta lägenheterna i ett gruppboende är enkelsidiga och saknar balkong är det viktigt att de gemensamma utrymmena ges möjlighet till välplanerade uteplatser åt flera olika väderstreck.
- Tydliga kontraster mellan golv och väggar, dörrkarmar ger ökad rumsförståelse. Dofter och ljud ska strömma ut från köket och ljus och ljud strömma in från omvärlden, uteplatsen ska erbjuda blomprakt, fågelsång, utsikt och kontakt med det växande livet.
- För personer med en demenssjukdom är småskalighet av särskild betydelse. Erfarenhetsmässigt fungerar det bäst med upp till 8 personer i en bostadsgrupp. Det går att samlokalisera sådana grupper, men de ska vara fysiskt avskilda från varandra. Allt för många personer med en demenssjukdom i ett och samma gruppboende medför nackdelar för den enskilde.
- I anslutning till entrén bör det finnas en toalett om minst 2,20 x 2,20 m.

En grundläggande rullstolstillgänglighet ska alltid som ett minimum vara uppfyllt. Eftersom flera av dem som bor i äldreboendet kan antas vara rörelsehindrade ska flera personer i rullstol samtidigt kunna använda lokalerna. Det ska således överallt finnas gott om plats att röra sig med rullstol.

I den gemensamma entrén kan det behövas plats för flera rullstolsburna personer samtidigt och eventuellt för uppställning av rullstolar och rollatorer. I korridorer ska rullstolsburna personer kunna mötas. Möjlighet till förflyttning med säng kan behövas i vissa typer av boendeformer.

- Eventuellt behov av gemensamma förvaringsutrymmen ska beaktas. Behov av uppställningsplats för eldrivna utomhusrullstolar kan ibland finnas, liksom av särskilt utrymme för laddning av elrullstolar. Likaså kan behov finnas av gemensam förvaring för utrymmeskrävande tekniska hjälpmedel osv.
- Gemensamt kök utformas så att de boende aktivt eller passivt kan delta i hushållsarbetet.

Ett tillgängligare samhälle för alla

Bakgrund

Sverige har förbundit sig att följa FN:s standardregler för att tillförsäkra människor med funktionsnedsättning delaktighet och jämlikhet. En av förutsättningarna för att detta ska kunna uppnås är att hela miljön är tillgänglig och användbar för alla, även t.ex. för personer med nedsatt rörelse- och orienteringsförmåga. Exempelvis ska även den som har ett rörelsehinder kunna förflytta sig såväl inom- som utomhus. Även den som är synskadad ska kunna förflytta sig utan stora risker. Man ska kunna orientera sig, dvs veta var man är, hitta dit man ska och förstå när man är framme. Dessutom ska man kunna ta del av och delta i den verksamhet som lokalerna är avsedda för.

En förutsättning för att standardreglernas mål ska kunna uppnås är att alla ska kunna använda miljön på likvärdiga villkor. Byggnaders utformning påverkar inte bara möjligheten till förflyttning och till att ta del av den verksamhet som byggnaden och lokalerna är avsedda för. Kan man inte använda miljön på likvärdiga villkor påverkas sannolikt ens sociala liv och hur man uppfattar sig själv. Exempel på detta är utformning som innebär att en del personer utestängs från vissa lokaler, att man inte kan använda samma entré eller att man ofta måste be om hjälp för att öppna en dörr.

Generella krav

Krav på att enkelt avhjälpta hinder ska undanröjas finns i Plan- och bygglagen (PBL) och har preciserats i Boverkets föreskrifter och allmänna råd (BFS 2003:19) om undanröjande av enkelt avhjälpta hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser (HIN).

Det är alltså fråga om krav som ställs i efterhand oberoende av när husen byggdes eller platserna anlades och oberoende av vilka regler som gällde då.

När ska hinder undanröjas?

- Huvudregeln = nu!
- Möjlighet att senarelägga – samordna med andra åtgärder
- Bör grunda sig på en plan
- Allt bör vara klart år 2010.

Vem ansvarar för att kraven uppfylls?

- Ägaren (ex. kommun eller juridisk person)
 - av lokaler dit allmänheten har tillträde (publika lokaler) och allmänplatsmark
- Ägaren = fastighetsägaren?
 - oftast men inte om byggnaden ägs av annan än fastighetsägaren (byggnad på ofri grund)
- Ägaren ska själv göra bedömningen om ett hinder är enkelt avhjälpt. Den enda gången då kommunen, som är tillsynsmyndighet, kan fatta ett beslut om att en åtgärd ska utföras är när ägaren gjort en felaktig bedömning.
- Det är vanligt att det bedrivs näringsverksamhet i publika lokaler och lika vanligt är det att näringsidkaren inte äger utan hyr lokalen. I dessa fall är det ägaren (hyresvärden), som ansvarar, inte näringsidkaren (hyresgästen), som ansvarar för att ett enkelt avhjälpt hinder undanröjs. Det är också framför allt ägarens ekonomi som avgör om de ekonomiska konsekvenserna blir för betungande.

Om du tänker ansöka om statligt investeringsstöd till äldreboendestäder.

Bakgrund

I särskilda boendeformer för äldre finns vård- och omsorgspersonal att tillgå dygnet runt. För att kunna få en bostad i en särskild boendeform för äldre krävs enligt socialtjänstlagen (2001:453) en biståndsprövning och ett beslut av kommunen.

Regeringen bedömer att en viktig orsak till bristande platser för särskilt boende är att det är mer kostsamt att bygga sådana bostäder jämfört med bostäder i det vanliga bostadsbeståndet. Det är därför bidrag till ny- och ombyggnad lämnas till byggprojekt där det blir nytillskott av särskilda boenden för äldre som avses i 5 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453).

Hur stort blir bidraget?

Det är endast nytillkomna lägenheter och utrymmen för de boendes måltider, samvaro, hobby, och rekreation som är stödberättigade. I både nybyggnads- och ombyggnadsfallen är det en förutsättning att det blir nytillskott av bostäder för att stöd ska ges till gemensamhetsutrymmen.

För nybyggnad lämnas bidrag med ett belopp om 2 600 kronor per kvadratmeter bruksarea ovan mark för bostäder. För ombyggnad lämnas bidrag med 2 200 kronor per kvadratmeter bruksarea ovan mark för bostäder.

Bidrag lämnas dock för högst 35 kvadratmeter per bostadslägenhet och för 15 kvadratmeter för gemensamma utrymmen. För en bostad som ska användas av två personer, för högst 50 kvadratmeter per bostadslägenhet och 20 kvadratmeter för gemensamma utrymmen.

Villkor för bidrag

För att få investeringsstödet krävs bl.a. att

- projektet påbörjas under tiden 1 januari 2007 – 31 december 2011 och färdigställas inom två år från påbörjandet,
- projektet uppfyller grundläggande krav för permanentbostäder enligt plan- och bygglagen,
- bostaden efter ombyggnad uppfyller lägsta godtagbara standard enligt bestämmelserna om bostadslägenhet i hyreslagen,
- projektet utformas så att vård- och omsorgsarbete kan utföras i enlighet med de krav som ställs i arbetsmiljölagen,
- projektet inte får annat statligt stöd för bostadsbyggande,
- det finns pengar kvar,
- ansökan om bidrag görs hos Länsstyrelsen inom sex månader från det att byggnadsprojektet påbörjades. Med tidpunkten för påbörjande av de egentliga byggnadsarbetena avses ifråga om **nybyggnad** den tidpunkt då gjutning av bottenplatta påbörjas och i fråga om **ombyggnad** den tidpunkt då stödberättigade åtgärder faktiskt påbörjas.

Regelverk kring investeringsstödet till äldreboendestäder

- **Socialtjänstlagen**
 - (2001:453) 5 kap 4 och 5 §§, om särskilda boendeformer för äldre
- **Plan- och bygglagen** (PBL 1987:10)
 - tillgänglighet och säkerhet på tomt
- **Bygghusetlagen och –förordningen**, BVL (1994:847) och BVF (1994:1215)
 - tillgänglighet till och i byggnader
 - säkerhet vid användning
 - bostadsutformning
 - säkerhet i händelse av brand
- **Boverkets byggregler** (BBR 1993:57) avsnitt 3, 5, och 8
- **Boverkets ändringsråd** (BÄR 1996:4)
- **Arbetsmiljölagen** (1977:1160) med föreskrift från Arbetsmiljöverket (AFS 2000:42)

Regelverk kring ett tillgängligt samhälle för alla

- **Plan- och bygglagen** med föreskrift från Boverket (BFS 2003:19, HIN)

Regelverk kring tillståndsgivning

- **Socialtjänstlagen** (2001:453) 7 kap. Föreskrifter för enskild verksamhet
- **Socialtjänstförordning** (2001:937) 4 kap. Enskild verksamhet
- **Riktlinjer för enskild verksamhet** enligt Sol (198 kb) Länsstyrelsens hemsida www.c.lst.se

Länsstyrelsens berörda enheter kring stöd och tillståndsgivning:

- **Social- och jämställdhetsenheten:**
 - Har tillsynsansvar för att kommunerna planerar för att tillgodose äldre kvinnor och mäns behov av goda bostäder i särskilda boendeformer. För att uppnå det goda boendet måste bostaden fysiskt utformas på ett lämpligt sätt. Social- och jämställdhetsenheten utfärdar även tillstånd till enskilda för att bedriva särskilda boendeformer för äldre i yrkesmässiga former. Enheten utövar även tillsyn över såväl kommunal som enskilt bedriven verksamhet.
- **Plan- och bostadsenheten:**
 - Ska samverka med kommunerna genom rådgivning och service i formella samråd om kommunala detaljplaner, områdesbestämmelser och översiktsplaner samt pröva kommunernas beslut att anta detaljplaner eller områdesbestämmelser.
 - Prövar en ansökan om investeringsstöd till äldreboendestäder efter förordning (2007:159) och Boverkets föreskrift (BFS 2007:8) och utifrån samhällets funktionskrav på bostäder enligt PBL och BBR. Funktionskraven i bostäder och särskilda boenden för äldre preciseras framför allt i BBR som i sin tur hänvisar till Svensk standard (SS 91 42 21:206) med illustrerade exempel på godtagbara mått för att uppnå tillgänglighet och användbarhet för rörelsehindrade. Och i arbetsmiljölagen ställs de grundläggande kraven på arbetsmiljöns beskaffenhet. Lagens krav preciseras vidare i föreskrifter från Arbetsmiljöverket.

Kontakta oss

Har du frågor kan du kontakta någon av oss:

Plan- och bostadsenheten:

Tomas Östlund Tel. 018-19 52 42, thos@c.lst.se

Social- och jämställdhetsenheten:

Anders Forslund Tel. 018-19 52 31, anders.forslund@c.lst.se

MEDDELANDESERIEN 2007

1. 2005 års inventering av gölgroda längs Nordupplands kustband samt utvärdering av gölgrodans åtgärdsprogram
2. Inventering av förorenade områden - Dannemora gruvområde - Inventering utförd enligt Naturvårdsverkets MIFO-modell, fas 1
3. Grunda marina områden i Gräsö östra skärgård - Inventering och studier av fiskrekrytering och undervattensvegetation sommaren 2006
4. Bygga och bo i Uppsala län - Bostadssubventioner, volymer och bidragsunderlag, Helårsöversikt 2000 - 2006
5. "Det går åt mycket kaffe" – Länsstyrelsens tillsyn av kommunernas insatser för personer med demenssjukdomar
6. Länsprojekt djurskydd 2006: Efterlevnad av djurförbud i Uppsala län
7. Utterns förekomst längs kusten och Dalälven i Uppsala län 2006
8. Vägledning för skötsel av grus- och sandmarker
9. Boende för äldre och ett tillgängligare samhälle för alla

Länsstyrelsens reprocentral
Uppsala 2007

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN